

Kulturrevolution i Sveriges Peking

Normativ analys av Norrköpings kulturpolitiska visioner 2023

Agnes Bengtsson

Abstract

This essay aims to evaluate the visions of the culture policy of the Swedish municipality of Norrköping during 2023. In Norrköping the municipal council has decided that costs for various parts of publicly funded culture are too high. Therefore they consider privatizing these institutions or making them perform commercial works to a larger extent. The study uses a normative method, where a norm has been constructed using theories by Robert D. Putnam and Bo Rothstein. Putnam's theory contributes with a normative stance on how to make society more inclusive and thus creating more social capital. Rothstein's theory provides an ideal for how states should create an equal welfare state. By studying statements made by Sophia Jarl, chairman of the municipal council in Norrköping, this essay finds that the culture policy in Norrköping does not meet the ideals proposed by the constructed norm. The policy in Norrköping is predominantly focused on financial, rather than social values. This could have direct negative consequences for the people in Norrköping, but the risk is that other municipalities follow, causing a decline in social capital, equality and in the long run democracy.

Nyckelord: Socialt kapital, tillit, kultur, kulturpolitik, civilsamhälle, välfärd, välfärdssamhälle, kommunalpolitik, normativ analys, Bo Rothstein, Robert D. Putnam

Antal ord, exkl abstract, referenser, innehållsförteckning & bilagor: 10 000

Abstract	1
1. Introduktion	3
1.1 Syfte.....	4
1.2 Frågeställning.....	5
1.3 Kommunernas roll i kulturpolitiken.....	5
1.4 Tidigare forskning.....	6
2. Metod och Material	8
2.1 Normativ metod.....	8
2.2 Kvalitativ textanalys.....	10
2.3 Material & Avgränsningar.....	11
3. Teori	12
3.1 Putnam.....	12
3.1.1 Tillgång till civilsamhälle.....	12
3.1.2 Deltagande i kulturella aktiviteter.....	13
3.1.3 Deltagande i det offentliga livet.....	13
3.2 Rothstein.....	14
3.2.1 Serviceproducenter.....	15
3.2.2 Grundläggande resurser och förmåga.....	16
3.2.3 Autonomiprincip.....	16
3.3 Rothstein respektive Putnam.....	17
3.4 Norm.....	18
4. Analys	20
4.1 Analys av debattartikel.....	20
4.1.1 Tillgång till civilsamhälle.....	20
4.1.2 Deltagande i kulturella aktiviteter.....	21
4.1.3 Deltagande i det offentliga livet.....	21
4.1.4 Serviceproducenter.....	22
4.1.5 Grundläggande resurser och förmåga.....	22
4.1.6 Autonomiprincipen.....	23
4.2 Analys av TV-inslag.....	24
4.2.1 Civilsamhälle.....	24
4.2.2 Deltagande i kultur.....	25
4.2.3 Deltagande i det offentliga livet.....	26
4.2.4 Serviceproducenter.....	27
4.2.5 Grundläggande resurser och förmåga.....	28
4.2.6 Autonomiprincipen.....	28
4.3 Resultat: Sammanställd Normuppfyllning.....	30
5. Avslutande diskussion	32
5.1 Diskussion.....	32
5.2 Framtida forskning.....	33
5.3 Slutsats.....	33
Referenser	35
Bilaga 1: Citat 1, 2, 3, 4 & 5	38
Bilaga 2: Transkribering TV-program 30 minuter	39

1. Introduktion

“Kulturen skulle således, enligt de idéer som var i rörelse, bidra till att skapa en bättre samhällsmiljö. Det var viktigt att inte enbart planera för samhällets utveckling på det ekonomiska och sociala området, utan att också inkludera det andliga livet.[...]”

Kulturpolitiken skulle helt enkelt bidra till att förändra samhället”

Bengt Jacobsson 2014:11-12

Citatet ovan är hämtat från boken *Kulturpolitik: styrning på avstånd* och rör 1972 års kulturutredning, och de politiska ambitioner som fanns inom kulturpolitiken, i propositionen ingick även formuleringen “...motverka kommersialismens negativa inverkningsar” (Jacobsson 2014:50). En senare kulturutredning från 2009 betonade istället en mer tillväxtbaserad politik, och den tidigare formuleringen byttes mot “Det finns ingen given motsättning mellan kommersiell bärkraft och konstnärlig kvalitet eller frihet.” (Jacobsson 2014:111). Detta visar på hur kulturpolitiken förändrats under gångna årtionden. Under våren 2024 har kulturminister Parisa Liljestrand uttalat en ny vision för hur kulturpolitiken ska utformas. Kulturen ska betraktas som en basindustri i Sverige, likt export av järnmalm och trä (Stiskalo 2024). Detta belyser den förvandling som kulturpolitiken genomgått mot en mer entreprenörs- och tillväxtbaserad industri där kulturen ses som ett instrument för att öka tillväxten.

I Norrköpings kommun beslutades det 2023 att kulturen ska bli mer lukrativ, och om detta inte lyckas ska den säljas ut (Laurell, Torén - Björling 2023). Kommunen har beslutat stänga kultur- och fritidskontoret som nu ska ingå i ett “tillväxtkontor” och kulturchefen har sagts upp (Norrköpings kommun 2023). Norrköping styrs av en koalition av Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna och Sverigedemokraterna. Kommunstyrelsens mål är att kulturen ska bli mer ekonomiskt gynnsam och inte förlita sig i lika hög grad på offentliga bidrag, det vill säga skattemedel (Norrköpings kommun 2023). Kommunordförande Sophia Jarl (2023) har i en debattartikel i Expressen skrivit att kulturen i för hög grad är beroende av skattemedel, och bör nedprioriteras till förmån för skola, vård och omsorg och tillväxt. Den presenterade dikotomin är inte nödvändigtvis riktig, eftersom kommunen har tidigare lyckats erbjuda både kultur, skola, vård och omsorg. Kulturen i Norrköping ska numera utgå från principer om lönsamhet och andra värden än de ekonomiska bortprioriteras. Detta görs med hänvisning till kommunens budgetunderskott (SVT 2023).

Samtalet rörande kulturpolitiken genomgår en förändring i Norrköpings kommun. Det är mycket möjligt att kulturpolitiken i andra kommuner kommer följa Norrköpings exempel (Burén 2023). Det är därför intressant att undersöka vilka värden som värnas när den nya kulturpolitiken diskuteras, och vilka som bortfaller. Det är av intresse att utreda vad det kan innebära för samhället om andra kommuner tar efter Norrköpings kulturpolitik och i ännu högre grad riktar in sig mot kulturens möjliga finansiella vinningar. Ifall egen- eller instrumentella värden, såsom medmänsklighet och tillit förbises, kan detta komma att påverka samhället i stort, och utgöra en indikator på vilken politisk och värdemässig inriktning samhället rör sig åt. Norrköping kan betraktas som ett pilotfall där en ny typ av kulturpolitik testas. Denna nya typ av kulturpolitik är i högre grad fokuserad på tillväxt och näringsliv. Norrköpings kulturpolitik är intressant att studera för att undersöka politikerns ansvar i en transformativ process av en sektor som tidigare varit en självklar del av välfärdssamhället. Vidare undersöks om visionerna för kulturpolitiken är önskvärda. Norrköpings kulturpolitik är ett fall av offentlig förvaltning, demokrati och välfärdspolitik i förändring. Studien kan även bidra med en preliminär förståelse för vad som händer om andra kommuner tar efter Norrköping inom kulturpolitiken.

1.1 Syfte

I uppsatsen analyseras Norrköpings kommunstyrelsens visioner rörande kulturpolitik under året 2023. De kulturpolitiska visionerna kommer analyseras normativt utifrån Robert D. Putnams ideal om ett inkluderande civilsamhälle och Bo Rothsteins ideal om ett rättvist välfärdssamhälle. Syftet är att undersöka huruvida kommunstyrelsen i Norrköping genom sina resonemang tar hänsyn till ett ideal om ett rättvist och inkluderande välfärdssamhälle inom kulturpolitiken. Idealet som åsyftas är den konstruerade normen. Debatten tydliggör förhållandet mellan kommunal politik, civilsamhälle och demokrati. Det är även intressant att undersöka huruvida det är legitimt att utforma kulturpolitiken efter värden grundade i tillväxtfokus och marknadsanpassning. Det intressanta i det valda fallet är att en unik positionering har intagits, och det är därmed värt att undersöka. Vidare kan den konstruerade normen bidra som en potentiell modell för andra som önskar analysera kulturpolitik.

1.2 Frågeställning

För att uppnå syftet kommer följande frågeställning besvaras:

- Hur förhåller sig kommunstyrelsen i Norrköpings visioner rörande kulturpolitik till ett ideal om ett rättvist och inkluderande välfärdssamhälle under 2023?

1.3 Kommunernas roll i kulturpolitiken

För att undersökningen ska förstås kommer kommunernas roll och ansvar inom kulturpolitiken först att presenteras.

När kulturpolitiken växte fram ansågs den utgöra en väsentlig del av samhällsprojektet och skulle främja bättre samhällsmiljö samt bidra till ökad jämlikhet (Jacobsson 2014:14). En generell regel för all offentlig kulturell verksamhet i Sverige är principen om armlängds avstånd, som innebär att politiker inte ska ingripa i vad som ska stödjas inom konsten men stödja verksamheten i sin helhet (Jacobsson 2014:15 & 32). Anledningen till detta är att demokratin ska stötta ett fritt kulturliv och samtidigt undvika tidigare negativa erfarenheter från totalitära regimer (Jacobsson 2014:33). Kulturpolitiken är känslig och lättpåverkad av förvaltningspolitiska trender, alltså är kulturpolitiken och dess målformuleringar föränderliga (Jacobsson 2014:123). Kulturen i en kommun kan därmed snabbt påverkas av politiska beslut. Kulturpolitiken har alltid setts som instrumentell, och i dagens politiska klimat framförallt som ett instrument för näringslivet (Jacobsson 2014:127). Detta till skillnad från tidigare kulturutredning 1974 då det fastslogs att “kulturpolitiken skall ge människor möjligheter till egen skapande aktivitet och främja kontakt mellan människor.” (Jacobsson 2014:50).

I Sverige utgår kommunernas makt från centralmakten. Staten bestämmer om uppgiftsfördelning och den kommunala strukturen (Bäck - Erlingsson - Larsson 2017:196). Kommunerna får vidta åtgärder när det handlar om de egna förhållandena och inte enligt lag är en uppgift för någon annan del av det allmänna (Bäck - Erlingsson - Larsson 2017:197). I kommuner utgår den politiska makten från kommunfullmäktige som väljs in i direkta val. Nämnderna, inklusive kommunstyrelsen, utses av fullmäktige (Bäck - Erlingsson - Larsson 2017:209). Svenska kommuners “främsta uppgift är att leverera välfärdsstatens tjänster,

innefattande grund- och gymnasieskola, barnomsorg, äldreomsorg, sjukvård, socialtjänst, kultur- och fritidsaktiviteter (Bäck - Erlingsson - Larsson 2017:206). I och med denna definition kommer denna uppsats benämna kultur- och fritidsaktiviteter som en del av “välfärdsstatens tjänster”. Det är kommunfullmäktige som ansvarar för finansieringen (Lundquist - Broms 2023:295). Ett sätt för kommuner att privatisera delar av offentlig sektor är genom *finansiering*, vilket innebär att offentliga subventioner av varor och tjänster tas bort (Lundquist - Broms 2023:300).

Kommunernas roll i kulturpolitiken varierar mellan kommunerna eftersom de själva kan besluta över hur organisationen ska se ut (SKR 2023). I studien utgår definitionen av kulturpolitik från Norrköpings kommun. Här innefattas följande verksamheter: biblioteksverksamhet, museiverksamhet, kulturskola, filmverksamhet, övergripande ansvar för stöd till föreningar och andra aktörer, kommunens del i den regionala kulturverksamheten, kulturmiljöfrågor som inte handhas av annan nämnd eller särskilt bolag, utdelning av kulturstipendier (Kultur & fritidsnämnden, Norrköpings kommun 2023).

1.4 Tidigare forskning

För att sätta uppsatsen i en kontext presenteras här tidigare forskning inom liknande fält.

Begreppet “socialt kapital” används flitigt men introducerades först av Pierre Bourdieu. I sin teoribildande forskning ämnade Bourdieu utveckla klassbegreppet. Bourdieu definierar socialt kapital som mängden sociala förbindelser och grupptillhörigheten individen har (Holgersson 2011:146). I denna undersökning används inte begreppet socialt kapital för att utföra en klassanalys, utan Putnams definition används för att synliggöra förhållandet mellan medborgare och stat.

Det finns en mängd forskning rörande både välfärdsstaten och civilsamhället. Den danska sociologen Gøsta Esping-Andersen har under många år forskat på den moderna kapitalistiska välfärdsstaten. Med boken *The Three Worlds of Welfare Capitalism* (1990) introducerar Esping-Andersen begreppet välfärdsregimer (Esping-Andersen 1990:2). Verket har lagt grunden till mycket forskning rörande den kapitalistiska välfärdsstaten.

Den amerikanska statsvetaren och sociologen Theda Skocpol har i sin bok *Diminished Democracy: From Membership to Management in American Civic Life* undersökt varför allt färre amerikaner deltar i frivilligorganisationer och konsekvenser för demokratin om dessa organisationer blir arbeten snarare än något som medborgare har en rätt och plikt att delta i. Skocpol ger förslag som riktar sig mot makthavare för att öka demokratin i USA. (Muncey 2005:1172). Fokus i Skocpols forskning ligger därmed i statens ansvar för civilsamhällets intresse i politik.

Det finns många olika sätt att studera välfärdspolicy och civilsamhälle, men att göra detta i kombination med kulturpolitik är mindre vanligt. Att studera kulturpolitikens instrumentella värde på kommunal nivå är även detta sällsynt. Företagsekonomen Bengt Jacobssons bok *Kulturpolitik: styrning på avstånd* (2014), erbjuder en överblick för hur kulturpolitiken på statlig nivå har utvecklats sedan 1970-talet, där allt från new public management till kulturpolitiska ambitioner genom tiden behandlas.

2. Metod och Material

I detta avsnitt kommer metod- och materialvalen att presenteras och tydliggöras. Uppsatsen tillämpar en normativ metod för att analysera textmaterialet. För att lyfta ut relevanta meningar ur det valda materialet kommer kvalitativ textanalys att tillämpas.

2.1 Normativ metod

För att möjliggöra analysen kommer normativ metod i egentlig mening användas. Utgångspunkten för den normativa metoden är Björn Baderstens bok "Normativ metod: att studera det önskvärda" (2006) samt Maria Hedlunds kapitel i boken "Perspektiv på offentlig förvaltning - teori i praktiken" (2022). Normativ analys i egentlig mening går ut på att genom en eller flera teorier ställa upp en norm för hur saker och ting *bör* vara. Min valda frågeställning söker svaret på en normativ fråga, alltså om Norrköpings kommun handlar på ett önskvärt sätt enligt min formulerade norm. Eftersom den normativa analysen i egentlig mening inte är neutral krävs det en god motivation för att rättfärdiga eller fördöma ett handlande (Badersten 2006:47). Detta framgår i teoriavsnittet. Vidare går normativ analys i egentlig mening ut på att "rationellt argumentera för värdespecifika svar på bör-frågor" (Badersten 2006:188). Detta innebär att genom teori argumentera för att debatten om kulturpolitik bör bedrivas utifrån normen om ett rättvist och inkluderande välfärdssamhälle och sedan besvara frågeställningen.

För att förtydliga den normativa metoden kommer värdeteoretiska antaganden som ligger till grund för metoden att presenteras. Den normativa metoden utgår från att värderingar existerar och att det finns möjlighet att nå kunskap i värdefrågor (Hedlund 2022:236). Det finns olika positioner att inta för att nå denna kunskap, och beroende på vilken ontologisk position som intas kommer möjligheten till vilka slutsatser som är möjliga att nå variera. Den värdeteoretiska position som uppsatsen antar är värderelativistisk. Denna position innebär att värden är verkliga och att värdeomdömen finns. Vad som kan rättfärdigas normativt beror på kontexten man befinner sig i (Badersten 2006:65). Denna värdeteoretiska position passar studien väl då kontexten, det vill säga debatten rörande Norrköpings kommuns kulturpolitik, är tydligt preciserad. Det värdeepistemologiska antagande som görs i denna uppsats är en subjektivistisk kunskapssyn, vilket innebär att kunskapsproducerandet alltid är beroende av mänskliga subjekt (Badersten 2006:60). Det är inte omöjligt att nå kunskap, men kunskapen är beroende av den som förmedlar den (Badersten 2006:60). Vidare antas en subjektivistisk

värdeepistemologi, alltså att “Kunskapen om innebörden av vad som är gott och ont, rättfärdigt och orättfärdigt, varierar [...]med betraktaren” (Badersten 2006:61).

Vid applicering av normativ metod krävs tydlighet i huruvida värdet analyseras som ett egenvärde eller ett instrumentellt värde (Badersten 2006:187). Ett egenvärde syftar till något som är gott i sig medan ett instrumentellt värde syftar till något som står i relation till ett egenvärde och som därmed kan uppnå egenvärdet (Badersten 2006:187). Kulturpolitiken kommer att analyseras som ett instrumentellt värde som är positivt för ett demokratiskt samhälle. Värdena som kan uppnås är rättvisa, jämlikhet och tillit, vilket underbyggs i teoriavsnittet.

När en norm konstrueras är det möjligt att använda sig av en eller flera olika teorier. Därefter väljs relevanta delar av olika teorier ut (Hedlund 2022:242-244). Den konstruerade normen består av två teorier, Bo Rothsteins teori om ett rättvist välfärdssamhälle och Robert D. Putnams teori om socialt kapital och ett inkluderande civilsamhälle. Både Rothsteins och Putnams teorier tillämpar ett normativt angreppssätt, vilket är ett krav för att göra en normativ analys. De valda teorierna ger tillsammans en heltäckande bild av hur kulturpolitiken bör utformas. Genom normen operationaliseras begrepp, detta kräver att de teoretiska begrepp som används kan översättas så att de går att observeras empiriskt (Hedlund 2022:249). Ett av de använda begreppen kommer behöva operationaliseras utanför normen, då teorin inte tillhandahåller en definition (Hedlund 2022:244). Kulturpolitik operationaliseras utifrån vad kommunen har beslutat ska ingå, vilket har redogjorts för i det tidigare avsnittet. Den formulerade normen kommer sedan att instrumentellt användas på det valda materialet för att undersöka om debatten rörande Norrköpings kommuns kulturpolitik lever upp till idealen som presenteras i normen.

Vidare måste intersubjektivitetskravet för normativ analys uppnås. Intersubjektivitet innebär att kunskapen ska kunna förstås och återskapas av flera personer än författaren själv (Badersten 2006:75). För att kravet ska uppnås krävs kritiserbarhet och reproducerbarhet. Kritiserbarhet innebär i korthet att principerna som forskningen vilar på ska vara synliggjorda så att det blir möjligt för utomstående att kritisera dessa (Badersten 2006:75). Detta innebär för denna studie att normen ska vara tydlig, så att utomstående har möjlighet att ifrågasätta den. Det andra kravet, reproducerbarhet, är beroende av kritiserbarhetskravet och innebär att resonemangen ska kunna rekonstrueras av utomstående. Detta innebär i praktiken att

antaganden, val av metod, materialinsamling och analys ska vara tydliga och lätta att begripa (Badersten 2006:76). Detta för att studien ska vara möjlig att förstå och att en annan författare kan nå samma resultat.

2. 2 Kvalitativ textanalys

I uppsatsen kommer även kvalitativ textanalys användas. Den kvalitativa textanalysen brukas för att lyfta ut relevanta meningar ur materialet, så att dessa sedan kan analyseras med hjälp av den normativa metoden. Den kvalitativa textanalysen syftar till att understryka och fokusera på delar av texten som anses vara viktigare för den valda problemformuleringen än andra (Esaiasson et al. 2017:211). Detta passar studien bra eftersom intresset ligger i att se meningsskapandet i kulturpolitiken. Ytterligare är det viktigt att undersöka hur aktörer (Norrköpings kommunsstyrelse) diskuterar organisationer i sin omgivning (kultur- och fritidsförvaltningen) beroende på vilken mening kulturpolitiken har för kommunen. För den aktuella studien innebär det att undersöka vilka värden kulturpolitiken har för Norrköpings kommun. Det intressanta i den kvalitativa textanalysen ligger i att förstå varför något beskrivs som det gör (Esaiasson et al. 2017:212). Närmare bestämt kommer en systematiserad kvalitativ textanalys användas. Detta syftar till att begripliggöra betydelsefulla delar av det valda materialet genom att bruka den konstruerade normen och därmed kategorisera in delar av textmaterialet i olika fack (Esaiasson et al. 2017:213-214). Normen tillhandahåller förhandsdefinierade kategorier som används för att uttyda mening från texten. Kravet när förhandsdefinierade kategorier används är att kategorierna ska vara ömsesidigt uteslutande, täckande och möjliga att tillämpa utifrån problemformuleringen (Esaiasson et al. 2017:223). En risk med systematiserad kvalitativ textanalys är att slutsatserna i för hög grad härstammar från de tidigare framarbetade svarskategorierna (Esaiasson et al. 2017:224). Problemet hanteras då metoden är kompatibel med normativ analys, eftersom det finns en tydlig normativ ståndpunkt som kommer att argumenteras för. Redovisning sker genom en utläggning av de centrala delarna av textmaterialet, genom citat, för att påvisa att analysen som görs inte är färgad av förutfattade meningar, vilket underlättar validitetsproblemet (Esaiasson et al. 2017:232). Materialet har granskats i sin helhet och relevanta delar utifrån frågeställningen har sedan valts ut för analys.

2.3 Material & Avgränsningar

Materialet består av uttalanden från kommunstyrelsens ordförande, Sophia Jarl (M) som agerar ställföreträdare för Norrköping kommuns kulturpolitiska aspirationer. Materialet måste explicit beröra den nya kulturpolitiken inom kommunen. Denna avgränsning görs eftersom jag endast ämnar undersöka hur de styrande politikerna i Norrköping ser på kulturpolitiken. Mer specifikt är materialet en debattartikel publicerad i Expressen författad av Sophia Jarl (2023). Även en transkribering av Jarls medverkan i SVT-programmet *30 minuter* (2023) används som material. Materialvalet motiveras med att bilden av kulturpolitiken som förs ytterligare klargörs från kommunal ordförandens ståndpunkt. Detta bidrar även till avgränsningen, då materialet endast behandlar 2023 års debatt om kulturpolitik i Norrköpings kommun.

3. Teori

I detta avsnitt presenteras teorin som ligger till grund för normen. Först presenteras relevanta delar ur Robert D. Putnams teori (2000), samt relevanta delar av Bo Rothsteins teori (2010). Det som redovisas är framförallt förslag på hur samhället bör agera, detta för att normen ska vara tillämpbar på materialet så att analysen ska kunna göras på ett adekvat sätt. Avslutningsvis presenteras den konstruerade normen.

3.1 Putnam

I sin bok *Bowling Alone* (2000) beskriver och kartlägger Putnam nedgången av socialt kapital i USA. Begreppet *socialt kapital* avser graden umgänge människor emellan, socialt kapital kan finnas på både formella och informella sätt (Putnam 2000:22). Mängden socialt kapital i ett samhälle påverkar mellanmännisklig tillit, skapar förutsättningar för kollektiv problemlösning och utöver dessa positiva samhällsliga konsekvenser mår individer med högt socialt kapital bättre än de med lågt (Putnam 2000:288-289). Boken kartlägger hur mängden socialt kapital minskat i diverse amerikanska samhällen, och presenterar lösningar för hur utvecklingen ska vända. Vändning i utvecklingen är önskvärt då högt socialt kapital stärker demokrati (Putnam 2000:339). För att lyckas vända på trenden krävs både institutionell och individuell förändring. I denna uppsats kommer fokus att läggas på det institutionella, eftersom uppsatsen fokuserar på kommunstyrelsens diskussion rörande vad som ska ingå i kulturpolitiken i Norrköping. Putnam menar att nya policys och strukturer krävs för att skapa mer socialt kapital (Putnam 2000:403). Nedan presenteras ett urval av Putnams förslag för hur politik ska bedrivas för att öka socialt kapital. Urvalet baseras på tillämpbarheten på kulturpolitiken i Norrköpings kommun.

3.1.1 Tillgång till civilsamhälle

Tillgången till civilsamhället för unga har en positiv effekt på civilsamhället och socialt liv i framtiden (Putnam 2000:405). Anledningen är att unga medborgare tidigt bör skolas in i gemenskapen. Detta för att mellanmännisklig tillit tidigt utvecklas, vilket tjänar både individen och samhället gott (Putnam 2000:288). Detta sker genom exempelvis fritidsaktiviteter. Fritidsaktiviteterna kan både vara kopplade till skolan och helt fristående. Exempelvis kan denna typ av fritidsaktiviteter vara att spela musik, delta i en sport eller att medverka i en bokklubb. Denna del av teorin utgör därmed kravet benämnt "tillgång till civilsamhälle: tillit".

Denna typ av fritidsaktiviteter är en mycket gynnsam och viktig del av civilsamhället i längden, men i USA har finansieringen minskat drastiskt under 1980- och 1990-talet (Putnam 2000:405). För att unga ska engageras i civilsamhället krävs både finansiering och kreativitet. Finansieringen anser Putnam ska ske genom skatter, och om dessa inte räcker till bör skatterna höjas (Putnam 2000:281). Tillgången till civilsamhället måste vara jämlik, så att segregation undviks. Detta motiverar, enligt Putnam, att ha en tillräckligt hög skattenivå för att alla ska ha lika möjlighet att delta i civilsamhället. För att erbjuda spännande och inbjudande aktiviteter för individer att delta och ha tillgång till civilsamhället krävs resurser, och i det valda fallet, kulturarbetare (Putnam 2000:406). Denna del av teorin utgör kravet för "tillgång till civilsamhälle: finansiering".

3.1.2 Deltagande i kulturella aktiviteter

Vidare är deltagande i kulturella aktiviteter mycket viktigt för ett fungerande civilsamhälle (Putnam 2000:411). Putnam menar att när individer gemensamt deltar i kultur är det möjligt att inte fokusera på olikheter människor emellan och aktiviteterna fungerar därmed som en enande kraft för att föra samman människor med olika ideologier, religion och etnicitet. Konst besitter ett egenvärde, men är även ett instrumentellt värde som kan användas för att skapa ett högre socialt kapital i samhället (Putnam 2000:411). Detta utgör kravet "deltagande i kulturella aktiviteter: socialt kapital". Putnam uppmanar till många olika och varierande former av konst och kultur, från traditionellt måleri, deltagande i lokala teaterpjäser och rapfestivaler. Politiken ska alltså bredda kulturen för att öka socialt kapital (Putnam 2000:412). Även tillträdet till dessa kulturella aktiviteter ska vara jämlikt, för att undvika segregation och förena människor från olika klassbakgrunder, etniciteter och politiska ideologier. Detta utgör kravet "deltagande i kulturella aktiviteter: jämlikt tillträde".

3.1.3 Deltagande i det offentliga livet

Deltagande i det offentliga livet gynnar ytterligare det sociala kapitalet i samhället. För att uppnå detta förespråkas decentralisering (Putnam 2000:413). Fokus ska ligga på att öka socialt kapital, och minska vikten av finansiellt kapital (Putnam 2000:412). Detta kommer öka socialt kapital eftersom medborgare upplever sig närmare staten och beslutande organ, och har därmed ett större intresse att engagera sig i det offentliga livet (Putnam 2000:412-413). Denna del av teorin utgör därmed kategorin "Deltagande i det offentliga

livet: åtkomst till det offentliga livet”. Det är riskfyllt att decentralisera staten eftersom det kan hämma jämlikhet och omfördelning, men när det finns en medvetenhet om denna eventuella problematik kan det undvikas (Putnam 2000:413). Vidare menar Putnam att det är viktigt för kommuner att aktivt fokusera på ökning av socialt kapital, vilket hör till politiken och därmed är politikernas ansvar (Putnam 2000:413). Detta är grundbulten i förespråkandet av decentralisering, kommuner bör jobba alltså för ökat socialt kapital. Denna del av teorin utgör därmed kategorin “Deltagande i det offentliga livet: fokus på socialt kapital” .

3.2 Rothstein

Bo Rothsteins bok *Vad bör staten göra?: Om välfärdsstatens moraliska och politiska logik* från 2010 diskuterar hur en rättvis välfärdsstat bör utformas, och ger förslag på hur detta uppnås. Rothstein bidrar bland annat med en definition av begreppet “välfärdsstat”. Rothstein menar att det finns olika typer av välfärdsstater. Välfärdsstaten kan vara generell eller selektiv, där generell syftar till att service och ekonomiska förmåner är avsedda att täcka hela befolkningen efter enhetliga regler (Rothstein 2010:30). Om välfärden istället är selektiv innebär detta att service och ekonomiska förmåner endast tillfaller begränsade grupper (Rothstein 2010:30). Sveriges välfärdsstat definieras som generell (Rothstein 2010:30). Välfärdsstaterna har även olika omfattning, där de antingen kan vara stora respektive små (Rothstein 2010:279). Välfärdsstater skiljer sig också i inriktningen, där de är kommunitära eller neutrala. En kommunitär välfärdsstat ämnar att uppfostra sina medborgare och uppmuntra vissa livsprojekt. En neutral stat förhåller sig istället opartiskt till individens livsprojekt (Rothstein 2010:279). Den önskade välfärdsstaten är en frihetlig, vilket innebär att den är stor till omfattningen och är neutral (Rothstein 2010:279).

En central tanke som genomsyrar Rothsteins teoribildning är idealet om allas lika omtanke och respekt. Lika omtanke avser att staten inte får fördela resurser på ett ojämlikt sätt, och därmed att staten inte får betrakta vissa medborgare som mer värda än andra (Rothstein 2010:45). Lika respekt innebär att staten inte bör begränsa medborgares frihet genom att yrka på att deras valda sätt att leva anses mindre moraliskt eller socialt underlägset (Rothstein 2010:45). Alla medborgare bör alltså betraktas som jämbördiga i sin relation till staten (Rothstein 2010:46). Principen utvecklas genom att beskriva vilken omfattning staten bör ha. Rothstein skriver “Om det finns bördor att dela (exempelvis skatter) eller nyttigheter att fördela (till exempel sjukvård) så bör de delas lika” (2010:46). Trots att vissa människor kan

behöva mer sjukvård än andra, är det inte en orättvis fördelning eftersom om dessa medborgare inte erhåller mer resurser blir deras lidande större än andras. Om alla medborgare skulle få exakt lika mycket resurser hade därför principen om lika omtanke och respekt inte uppfyllts (Rothstein 2010:46). En sådan nyttighet tolkas även vara det som ingår inom kulturen. Vad gäller omfattningen på erbjudna resurser är det omöjligt att veta exakt vad som krävs för varje medborgare, och därför bör staten erbjuda ett brett utbud av resurser och nyttigheter (Rothstein 2010:73). Medborgarna har alltid rätt och möjlighet att tacka nej till detta, och det bör inte tvingas på dem att ta del av resurserna som erbjuds (Rothstein 2010:74).

3.2.1 Serviceproducenter

Demokratins svarta hål förutsätter att staten är den enda serviceproducent och innebär att det är svårt att utkräva ansvar från förvaltningar och tjänstemän eftersom frontlinjebyråkrater har för stort ansvar och handlingsutrymme, detta minskar statens legitimitet (Rothstein 2010:105). Därmed skapas ett demokratiskt problem eftersom politiker har relativt liten möjlighet att påverka utformningen av den offentliga politiken, och om något blir orätt eller en förvaltning fungerar på ett icke-adekvat vis har medborgarna ingen möjlighet att byta (Rothstein 2010:106-107). För att undvika demokratins svarta hål ska medborgare ha möjlighet att gå till olika serviceproducenter, vilket i praktiken innebär att det ska finnas icke-statliga alternativ till välfärdens tjänster (Rothstein 2010:270). Rothstein menar att medborgaren genom detta kan "rösta med fötterna". Detta innebär att individen kan lämna en organisation som inte är välfungerande, och därmed larma om när saker går orätt till i de statliga serviceproducenternas verksamhet, vilket är positivt för demokratin i ett land (Rothstein 2010:270). Denna del av teorin utgör kravet för "Serviceproducenter: olika serviceproducenter". För att alla medborgare ska behandlas med lika omtanke och respekt måste dock alla serviceproducenter följa fyra regler (Rothstein 2010:263). Den första syftar till att alla serviceproducenter följer samma grundläggande regler gällande kvalitet och standard. Variation i utbud kan endast bestämmas efter en demokratisk beslutsprocess som kommit överens om vad som ingår i grundläggande resurser (Rothstein 2010:264). Detta skapar förutsättningar för lika konkurrensvillkor. Det andra kravet är att icke offentliga serviceproducenter inte får ta ut högre avgifter än offentliga producenter (Rothstein 2010:264). Anledningen är att medborgare ska behandlas med lika omtanke och respekt finansiellt. Den tredje regeln är att alla serviceproducenter måste "ta sig an sin beskärda andel

av de kostsamma och besvärliga fallen” (Rothstein 2010:264). Om de besvärliga fallen endast hanteras av offentliga producenter konkurrerar inte serviceproducenterna på lika villkor (Rothstein 2010:265). Det fjärde kravet är att medborgare måste ha lika tillgång till de tjänster som produceras, för att omöjliggöra diskriminering på grund av exempelvis religion, kön, etnicitet och klasstillhörighet (Rothstein 2010:265). Rothstein menar att det är principiellt möjligt att uppfylla dessa krav. Det är även nödvändigt att icke-statliga serviceproducenter finns eftersom medborgarna har ökat krav på valfrihet och självbestämmande, men detta innebär inte att den generella välfärdspolitiken inte är nödvändig (Rothstein 2010:267). Denna del av teorin utgör kravet “Serviceproducenter: demokratiska regler”.

3.2.2 Grundläggande resurser och förmåga

Rothstein anser att medborgare ska ha grundläggande resurser och förmåga är fundamentalt för att medborgare ska kunna ha positiv frihet (Rothstein 2010:70). Det är statens ansvar att förse medborgare med detta, så individen har möjlighet att leva sitt liv så som hon själv vill. Med grundläggande resurser och förmåga avses att alla ska ha rätt till en levnadsstandard tillräcklig för välbefinnande och hälsa (Rothstein 2010:72). Exempelvis är sådana resurser mat, kläder, bostad, nödvändig social omvårdnad och sjukvård. Detta är viktigt för att uppnå autonomiprincipen, det vill säga att medborgare har lika rätt att själva göra val rörande sina egna liv, om principen om grundläggande resurser och förmåga inte uppnås kan människan själv inte ha rätt att välja livsprojekt (Rothstein 2010:74). Rothstein anser att idealet står som motpol mot nyliberala projekt (Rothstein 2010:75). Principen om grundläggande resurser och förmåga går hand i hand med idealet om lika omtanke och respekt, och kräver relativt höga skatter från medborgare i ett land (Rothstein 2010:297). I de nordiska länder, som i hög grad prioriterar dessa principer, är även den sociala tilliten högre. Anledningen kan tänkas vara att medborgare måste lita på att andra medborgare samarbetar istället för att agera som fripassagerare (Rothstein 2010:298). Rothstein anser att en hög grad av social tillit är positivt, dels då det gynnar den enskilda medborgaren men även för att det är fördelaktigt för demokratin. Detta utgör kravet för “grundläggande resurser och förmåga: jämlik tillgång till resurser”.

3.2.3 Autonomiprincip

Autonomiprincipen, eller principen om statens neutralitet, innebär att staten ska låta sina medborgare själva välja livsprojekt och därmed vara neutrala till dessa val (Rothstein

2010:44). Således är värderingar, religion, arbete, utbildning och liknande lika mycket värda i statens ögon (Rothstein 2010:62). Det är vidare viktigt att förtydliga att en neutral stat skiljer sig från en indifferent stat där allt är lika legitimt, en neutral stat består nämligen av lagar, vilket innebär att staten har vissa uppfattningar i moralfrågor (Rothstein 2010:62). Staten bör inte stödja organisationer och sammanslutningar som ansetts stå för goda moraliska principer, exempel på dessa typer av organisationer är idrottsrörelsen och nykterhetsrörelsen (Rothstein 2010:65). Att staten finansierar den offentliga servicesektorn, vilket inte är problematiskt så länge det finns alternativ för medborgare att själva välja bort dessa tjänster (Rothstein 2010:65). Statens neutralitet exemplifieras inom kulturpolitiken genom principen om armlängdsavstånd, det offentliga finansierar kulturen men beslutar inte om vad som bör produceras inom kultursektorn, medborgare kan även välja att inte delta i den offentligt finansierade kulturen. Eftersom staten måste ta ställning i vissa värdefrågor när de beslutar om vad som ingår i grundläggande fri- och rättigheter, problematiseras begreppet (Rothstein 2010:52). Exempelvis måste staten besluta om socialförsäkringar, utbildning och sjukvård verkligen är viktigt för att individen ska kunna besluta vilket livsprojekt hon vill bedriva (Rothstein 2010:52). Denna del av teorin utgör kravet "Autonomiprincip: breda resurser" i normen. Lika omtanke och respekt är något som i hög grad påverkar autonomiprincipen. Som tidigare nämnts är en central del av autonomiprincipen att alla ska ha lika tillgång till resurser så att individer själva kan besluta vilka livsprojekt de vill ägna sig åt. För att staten ska vara neutral bör resurserna som erbjuds vara så breda som möjligt, då staten ska undvika att prioritera respektive bortprioritera vissa värden och skada neutraliteten (Rothstein 2010:73). Detta innebär i praktiken att staten ska tillhandahålla allt från sjukvård och barnomsorg till klassisk litteratur och fotbollsplaner. För att individen ska kunna välja sitt eget livsprojekt bör kulturen alltså erbjudas av staten. Denna del av teorin utgör kravet för "Autonomiprincip: breda resurser".

3.3 Rothstein respektive Putnam

Sammantaget bidrar Rothstein och Putnam med två skilda perspektiv som tillsammans ger en fullständig bild av vilka värden som bör värnas inom kulturpolitiken och därmed även värden som ska värnas i en diskussion rörande kulturpolitik. Rothstein fokuserar på systematiska delar av välfärdsstaten och hur dessa ska utformas för att demokratin ska gynnas och

medborgarna ska behandlas rättvist samt jämlikt. Putnam utforskar istället vad staten och politiker bör göra så att människor kan delta i samhället, något som är bra för medborgarna, och i förlängningen samhället. Rothstein är i högre grad fokuserad på det systematiska makroperspektivet av jämlikhet inom samhället medan Putnam lägger större vikt vid hur människor bäst ska komma närmare varandra. Tillsammans täcks alltså både vad kommunen bör göra och vad individen bör ha tillgång till. Både Putnam och Rothsteins teorier grundar sig i värden om jämlikhet och demokrati. Båda teorierna anser även att det är mycket viktigt för samhället och medborgarna att staten (i detta fall kommunen) ansvarar för att erbjuda medel för detta. Både Putnam och Rothstein menar på att utbudet ska vara brett. Putnam uttrycker explicit att politiker bör ansvara för kultur, något som Rothstein, om än icke-explicit, håller med om.

Teorin passar bra för att analysera kulturpolitiken utifrån den valda frågeställningen då Norrköpings kultur- och fritidsförvaltning ansvarar för kulturskolan, museiverksamhet, filmverksamhet biblioteksverksamhet och stöd till föreningar (Kultur & fritidsnämnden, Norrköpings kommun 2023). Därför är tillgång till civilsamhället relevant för att genomföra analysen. Vidare är Putnams deltagande i det offentliga livet relevant. Den är applicerbar då Norrköpings kommun har stor makt över kulturpolitiken, samtidigt som det finns delar av kulturen som regionen respektive staten ansvarar för. Dessutom ska Norrköping även utifrån idealet arbeta för att öka det sociala kapitalet i kommunen. I Norrköping är idealet rörande deltagande i civilsamhället även aktuellt då kommunen ansvarar för museiverksamhet, filmverksamhet, kulturskolanbiblioteksverksamhet och stöd till föreningar (Kultur & fritidsnämnden, Norrköpings kommun 2023). Rothsteins princip om olika serviceproducenter är väsentlig eftersom det är intressant att se hur kommunen resonerar kring privatisering inom kommunen, och om värderingar tas från det privata eller behålls i det offentliga som de bör göra. Grundläggande resurser och förmåga får sin relevans då det är intressant att undersöka hur den förda kulturpolitiken tar hänsyn till medborgarna, här ligger även det intressanta i autonomiprincipen.

3.4 Norm

Nedan visas normen som konstruerats utifrån Rothstein och Putnams respektive teorier. Normen består av begrepp som tidigare operationaliseras i normen. Det den konstruerade normen utgör är alltså värden som enligt teorin bör värnas inom en diskussion rörande

kulturpolitik. Materialet kommer att analyseras utifrån denna norm och varje material kommer att kunna uppfylla normen, ej uppfylla normen eller delvis uppfylla normen. Om ett värde som ingår i normen värnas uppfylls kravet och markeras därmed med “uppfyllt”. Om ett värde inte nämns eller tas avstånd från uppfylls inte kravet och markeras med “ej uppfyllt”. Om vissa komponenter i ett värde med underkategorier värnas och andra inte markeras detta med “delvis uppfyllt”.

NORM
• Tillgång till civilsamhälle
• finansiering
• tillit
• Deltagande i kulturella aktiviteter
• socialt kapital
• jämlikt tillträde
• Deltagande i det offentliga livet
• fokus på socialt kapital
• åtkomst till det offentliga livet
• Serviceproducenter
• olika serviceproducenter
• demokratiska regler
• Grundläggande resurser och förmåga
• jämlik tillgång till resurser
• Autonomiprincip
• neutral stat
• breda resurser

4. Analys

I analysen kommer debatten rörande visionerna för Norrköpings kulturpolitik under 2023. Kommunens mål för utformningen av kulturpolitiken kommer tydligt till uttryck genom kommunstyrelsens ordförande Sophia Jarl. Materialet analyseras enskilt, för att sedan jämföras för en helhetsbild av huruvida uttalandena uppfyller normen eller inte. Analysen behandlar först Jarls debattartikel och senare intervjun i SVT-programmet 30 minuter. Analysen följer en tematisk ordning snarare än en kronologisk, det vill säga efter de olika kraven i normen. Vissa citat presenteras därmed flera gånger, och analyseras från olika delar av normen. För att undvika upprepning av citaten döps de som används mer än en gång till exempelvis *citat 1*.

4.1 Analys av debattartikel

Den 23:e augusti 2023 publicerades en debattartikel författad av Norrköpings kommunstyrelsens ordförande Sophia Jarl (M).

4.1.1 Tillgång till civilsamhälle

Sophia Jarl skriver "För om konserten på institutionen, gud bevars, skulle kosta några kronor mer eller anpassas för en större publik så går Sverige under." (2023) (citat 1). Här föreslår Jarl två alternativ, antingen att göra en del av kulturen dyrare, eller att anpassa konserterna till en bredare publik. Det första alternativet, att göra det dyrare för medborgare att delta i kulturen, går mot idealet om lika tillgång till civilsamhället. Putnam menar att det är positivt för alla att kunna delta i kulturen, både för samhället och för individen (Putnam 2000:406). Om priset på att delta i kulturen höjs riskeras att färre medborgare deltar i kulturen. Vidare är det relevant att fråga sig huruvida konserterna hade fått en större publik än i dagsläget genom prishöjningar och att höja tröskeln till tillgången. Idealet om *lika tillgång till civilsamhället: finansiering* uppfylls därmed inte.

Vidare skriver Jarl "Som moderat kommunstyrelseordförande kommer jag alltid prioritera det kommunala kärnuppdraget [...] Min prioritering är skola, vård och omsorg och tillväxt för att säkra framtiden i Norrköping." (2023) (Citat 2). Detta strider mot Putnams idé om tillgång till civilsamhället, eftersom Jarl nedprioriterar kulturen. När kulturen, som

civilsamhället gynnas av, bortprioriteras minskar även tillgången till civilsamhället, vilket påverkar socialt kapital negativt (Putnam 2000:406). Genom att endast fokusera på mätbara värden riskeras värden inkluderande betydelse bortprioriteras. Samhället är i behov av tillit och socialt kapital, och inte enbart det Jarl själv anser utgöra det kommunala kärnuppdraget. Därmed uppfylls inte *tillgång till civilsamhället: finansiering & tillit*.

4.1.2 Deltagande i kulturella aktiviteter

Jarl skriver: “De som ser kultur som en sammanhållande kraft i ett fungerande samhälle borde väl vara de första som talar om hur de kan bidra i större utsträckning när kommuner genomgår tuffa tider?” (Jarl 2023). Här separerar sig Jarl från de som ser kultur som en sammanhållande kraft. Putnam anser att kultur är en enande kraft som i realiteten bidrar med ökat socialt kapital (Putnam 2000:411). Kulturen bör därför vara bred, vilket hade varit positivt för att öka det sociala kapitalet i samhället (Putnam 2000:412). Detta tolkas därför som att *deltagande i kulturella aktiviteter: socialt kapital* inte uppnås.

4.1.3 Deltagande i det offentliga livet

Citat 2 ovan strider mot idealet om deltagande i det offentliga livet, där Putnam menar att vid decentralisering bör politikerna i hög grad arbeta för att öka mängden socialt kapital i samhället (Putnam 2000:413). Politikerna bör arbeta för att fler människor ska delta i kulturella aktiviteter och därmed civilsamhället för att det sociala kapitalet ska öka. Vidare menar Putnam att mindre fokus bör läggas vid finansiellt kapital, till förmån för socialt kapital. Något Jarl tar avstånd från. Putnams idé grundar sig i att värden förutom de ekonomiska har stort inflytande över ett välfungerande samhälle och en välmående befolkning. Det är värt att, utifrån den konstruerade normen, ifrågasätta om det är önskvärt med ett samhälle med hög tillväxt, välfungerande vård och omsorg samt bra skola där medborgarna inte litar på varandra eller samhällsinstitutioner. Frågan är om det ens är möjligt att ha det ena utan det andra. Kravet för *deltagande i det offentliga livet: fokus på socialt kapital* uppfylls således inte.

4.1.4 Serviceproducenter

Citat 1 ovan anses strida mot principen om serviceproducenter. Detta eftersom variation i utbud endast ska beslutas om enligt en demokratisk beslutsprocess som kommit överens om vad som ingår i grundläggande resurser. Jarl vill bestämma över vad som ska ingå i det offentliga kulturutbudet till förmån för ökad tillväxt. Det beslut som tagits i den demokratiska processen är att armlängdsavstånd ska gälla. Jarl frångår principen när hon förespråkar förändring i utbud. Detta kan i längden tänkas få stora konsekvenser för demokratin. Det går dock att argumentera utifrån att den demokratiska beslutsprocess som står i centrum är att kommunfullmäktige har röstat om, vilket innebär att beslutsprocessen är korrekt och demokratiskt enligt idealet. Därför uppfylls kriteriet om *serviceproducenter: demokratiska regler* delvis.

4.1.5 Grundläggande resurser och förmåga

I debattartikeln skriver Jarl "Norrköping har precis som många andra kommuner stora ekonomiska utmaningar. Dels sprungna ur den nationella konjunkturen men också på grund av en tidigare vänsterpolitik som har präglats av allt till alla." (Jarl 2023). Rothstein menar att medborgare måste ha tillgång till grundläggande resurser för att kunna vara jämlika (Rothstein 2010:74). När Jarl aktivt anser det negativt med "allt till alla" tolkas detta som att ekonomisk jämlikhet är negativt, och att det bör vara större skillnad på tillgång till tjänster. Att ge människor förutsättningar för ett jämlikt liv är inte något som nödvändigtvis är kopplat till höger-vänster politik, det gemensamma målet är att ge medborgare samma förutsättningar för ett gott liv, men hur detta ska nås präglas av olika ideologiska utgångspunkter (Rothstein 2010:51). Uttalandet tolkas även som en negativ inställning gentemot ett högt skattetryck, vilket inte går emot kravet, så länge offentliga tjänster inte prioriteras till vissa människor snarare än andra, vilket Jarl inte verkar anse. Uttrycket kan även tolkas som en överhalning gentemot det tidigare styret. Kravet för *grundläggande resurser och förmåga: jämlik tillgång till resurser* uppfylls därmed delvis.

I debattartikeln uttrycker Jarl att kulturen är till för en liten grupp som vill behålla sina påstådda privilegier:

"Många ensamstående föräldrar som arbetar lever på ytterst små marginaler, kommuner har svårt att höja löner till undersköterskor och annan vårdpersonal

pågrund en begränsad ekonomi och socialtjänsten saknar ofta resurser för att fullt ut kunna arbeta med människor i utsatthet men företrädare för kulturen har fortsatt skygglapparna på.” (Jarl 2023)

Jarls poänger relaterar till Rothsteins ideal om grundläggande resurser och förmåga. Hon menar att alla i realiteten inte har en levnadsstandard som är tillräcklig för välbefinnande och hälsa (Rothstein 2010:72). Idealet om grundläggande resurser och förmåga lyfts fram som viktigt i citatet. Därav uppfylls idealet om *grundläggande resurser och förmåga: jämlik tillgång till resurser*.

4.1.6 Autonomiprincipen

I citat 1 ovan föreslår Jarl två alternativ, antingen att göra en del av kulturen dyrare, eller att anpassa konserterna till en bredare publik. Rothstein anser att kommunen inte bör lägga sig i vad som behövs för att medborgaren ska kunna fullfölja sitt livsprojekt, och för att vara neutralt bör ett brett utbud kultur erbjudas (Rothstein 2010:44 & 73). Brett utbud syftar i detta fall till att kulturen ska bestå av både smala och breda tjänster. Jarl menar istället att endast kommersiella och lukrativa delar av kulturen ska få ta plats i Norrköpings kommun om det ska bekostas av skattemedel. Det är relevant att ifrågasätta varför en organisation som kan stå på egna ben utan statligt stöd ska finansieras av skattemedel, medan en organisation som inte kan överleva utan statligt stöd inte borde få detta. Om kulturen blir mer lukrativ borde den efter en tid överleva utan skattemedel, men då kommer de mindre lukrativa delarna av kulturen saknas i samhället. Därför uppnås inte kravet om *autonomiprincip: breda resurser*.

I citat 2 framgår det att Jarl inte anser att det kommunala kärnuppdraget är kultur, och detta bör därför nedprioriteras. Uttalandet strider mot Rothsteins autonomiprincip. För att en medborgare ska kunna fullfölja sitt önskade livsprojekt är skola, vård och omsorg viktigt men kommuner, eller kommunstyrelsens ordförande, kan inte bestämma att kultur inte är viktigt för medborgare (Rothstein 2010:65). Det finns andra tjänster förutom de Jarl anser vara det kommunala kärnuppdraget, som kan erbjuda medborgare självförverkligande, kreativitet och samhörighet med andra människor. Staten bör inte värdera vilket livsprojekt som är av intresse för medborgarna. Därmed ska staten tillhandahålla breda och många tjänster så att medborgarna blir behandlade med lika omtanke och respekt och staten behåller en neutralitet till de olika livsprojekten. Det är dock positivt att Jarl värnar om skola, vård och omsorg

utifrån autonomiprincipen, då dessa också är centrala värden för att medborgaren ska kunna fullfölja sitt livsprojekt och att dessa inte bortprioriteras i debatten. Därmed uppfylls kravet *autonomiprincip: neutral stat* delvis.

4.2 Analys av TV-inslag

Den 7 september 2023 var Sophia Jarl med i SVT-programmet 30 minuter. Där intervjuades hon av programledaren Anders Holmberg. Programmet kretsade kring kultur i allmänhet och Norrköpings konserthus i synnerhet. Intervjun finns transkriberad i sin helhet som en bilaga.

4.2.1 Civilsamhälle

I intervjun diskuteras Jarls debattartikel (2023). Anders Holmberg ifrågasätter varför Jarl ställer Norrköpingsborna mot kultureliten och menar att det är en populistisk tankemodell. Jarl svarar såhär:

“Därför att det är så vi gör i kommunpolitiken, vi ställer grupper mot varandra . För mig var det viktigt. Grundfrågan, pudelns kärna här handlar ju om att vi har en kassabok med de skatteintäkter vi har och vi måste fördela dem på ett bra sätt för att vi ska nå de lagar och de riktlinjer vi har satt upp för våra medborgare. Och i det här fallet så blev det kulturen mot välfärden och jag tycker att det är relevant att prata om det. (SVT 2023)
(Citat 3)

Enligt Jarl står kulturen som motpol till välfärden. Putnams krav tillgång till civilsamhället innebär att medborgare i ett samhälle har rätt till och ska ha jämlik tillgång att delta i civilsamhället (Putnam 2000:405). Detta är något som bland annat bedrivs inom kommunala verksamheter såsom genom kulturskolan och bibliotek (Kultur & fritidsnämnden, Norrköpings kommun 2023). Kulturen är därmed en del av välfärden. Jarl försöker genom uttalandet omdefiniera vad som ingår i välfärden. Genom denna typ av engagemang i civilsamhället och kulturen som socialt kapital skapas, och tilliten samt demokratin stärks. Jarl bortprioriterar detta genom uttalandet. I längden kan det sociala kapitalet inom kommunen minska. Även om det finns tillgång till civilsamhälle utanför den kommunala verksamheten är den kommunala och allmänna sfären demokratiskt förankrad och har ett ytterligare ansvar i att se till att segregation undviks och att civilsamhället är tillgängliga för samtliga medborgare (Putnam 2000:406). Detta motsäger Jarl när hon aktivt nedprioriterar kulturen. Nedprioriteringen beror på att finansieringen inte är möjlig, enligt Jarl. Lösningen

är enligt Putnam att höja skatterna, inte att fransäga medborgare möjligheten att delta i civilsamhället. Putnams krav för *deltagande i civilsamhället: tillit & finansiering* är därmed inte uppfyllt.

4.2.2 Deltagande i kultur

Uttalandet i citat 3 ovan går inte i linje med kravet om deltagande i kulturen. Dels ställer Jarl grupper mot varandra, något som minskar socialt kapital. Anledningen till att människor bör uppmuntras att delta i kulturella aktiviteter är för att de ska kunna höja det sociala kapitalet i samhället genom att inte fokusera på grupptillhörighet och skillnader (Putnam 2000:411). Kulturen ska snarare vara en enande kraft. Detta motsätter sig Jarl då hon aktivt splittrar grupper och ställer dem mot varandra. Putnams krav för *deltagande i kulturen: jämlikt tillträde* uppfylls därmed inte.

När Anders Holmberg ifrågasätter Jarls krav på att symfoniorkestern i Norrköping bör erbjuda en produkt fler är beredda att betala för och undrar vad hon menar svarar Jarl såhär

“Amen det är ingen konstig diskussion vi har en symfoniorkester som väldigt få faktiskt går och tittar på, om man tittar på besöksstatistiken och för mig är det helt naturligt att man försöker att erbjuda någonting som fler Norrköpingsbor faktiskt vill ta del av. [...] Och det jag menar är att man kan spela en smal del om man också lyckas attrahera fler.”
(30 minuter SVT)

Citatet visar på att Jarl önskar att fler Norrköpingsbor ska engagera sig och delta i det kulturella livet i kommunen, och anser att detta görs bäst genom att ändra utbudet för att matcha en upplevd efterfrågan. Uttalandet går i linje med Putnams princip om deltagande i det kulturella livet, det vill säga att politiker och medborgare bör arbeta för att fler ska delta i kulturen på olika sätt (Putnam 2000:412). Kulturen i kommunen bör vara så bred som möjligt för att fler ska känna en vilja att delta, detta kan vara allt från symfoniorkestrar till gatumusik (Putnam 2000:412). Citatet ovan tolkas som att Jarl vill att både det smala (det färre medborgare deltar i) och det breda (det som fler medborgare deltar i) ska finnas i Norrköpings kommun. Det är dock viktigt att ifrågasätta varför deltagande i kulturella aktiviteter: jämlikt tillträde endast anses vara gynnsamt när tillväxt är konstaterad, och varför det inte anses vara ett egenvärde. Detta visar på att finansiella värden återigen är prioriterade och att övriga värden kommer i andra hand. Sammantaget uppfylls kravet för *deltagande i kulturella aktiviteter: jämlikt tillträde* delvis.

“ Nej men det [kulturens mening] är ju att berika människor givetvis och det är ju den här, det här berikande delen som vi kan dra nytta av när det kommer till att göra Norrköping mer attraktivt och öka tillväxten i Norrköping” (SVT 2023) (Citat 4)

Citat 4 ovan uppfyller kravet om *deltagande i kulturella aktiviteter: socialt kapital*. Eftersom Putnam anser att kultur är viktigt för människors liv, dels i egenvärdet, men även i förmågan att producera socialt kapital, vilket faktiskt berikar människors liv (Putnam 2000:411).

4.2.3 Deltagande i det offentliga livet

I citat 3 ovan uppfylls inte kravet för deltagande i det *offentliga livet: fokus på socialt kapital*. Kommuner, och därmed kommunstyrelsens ordförande, bör fokusera på att öka det sociala kapitalet i samhället (Putnam 2000:413). Att aktivt frånsäga sig något som bidrar med att öka socialt kapital genom att hänvisa till finansiellt kapital är något decentraliserade statsformer bör undvika (Putnam 2000:412). Kommuner, till skillnad från staten, har möjlighet att komma närmare medborgarna och på så sätt kunna erbjuda effektivare sätt att öka det sociala kapitalet i samhället. Därmed uppfylls inte heller Putnams krav *deltagande i det offentliga livet: åtkomst till det offentliga livet*.

Citat 4 tyder på idealet om deltagande i det offentliga livet, men uppfyller det inte, eftersom fokus inte ligger på att det faktiskt är viktigt att jobba för ökat socialt kapital, utan att det viktiga är att öka finansiellt kapital. Putnam menar att socialt kapital ska vara en prioritering snarare än en konsekvens (Putnam 2000:412). *Deltagande i det offentliga livet: fokus på socialt kapital*, uppfylls alltså inte.

SJ: Nej men jag tittar på specifika mål som vi har för kommunen och vårt specifika mål i det här fallet det är ju att göra Norrköping mer attraktivt och där ser vi att kulturen har en stor roll

AH: För att öka tillväxten och...

SJ: Ja för att öka tillväxten och för att öka våra skatteintäkter (SVT 2023) (Citat 5)

Inte heller i detta citat uppnås Putnams krav för *deltagande i det offentliga livet: fokus på socialt kapital*. Jarl fastslår att kulturen är ett instrument för ekonomisk tillväxt, snarare än värdefull i sig eller ett instrument för att skapa högre socialt kapital i kommunen (Putnam 2000:413). Vad Jarl menar är attraktivt förtydligas inte, till synes är det saker som kostar och

som en stor grupp människor intresserar sig för. Vad som är attraktivt är subjektivt, och allt som är attraktivt är inte heller lönsamt. Exempelvis så kan bibliotek och parker, som är offentligt ägda, vara attraktivt för många människor men de är inte lönsamma och ökar inte tillväxten.

4.2.4 Serviceproducenter

“Nej men jag tror också att om man vill visa vad man gör då är det ju också intressant att attrahera att fler kommer och tittar på det man gör, så någonstans för mig är det ju självbevarelsedrift att det måste ju ändå vara så att man vill spela för fler. Jag upplever väl att när jag träffar andra artister som kanske är artister som är företagare, deras mått är ju faktiskt till mångt och mycket att fylla den lokal som man faktiskt spelar i och det finns säkert olika skäl till det men ett ekonomiska är väl ett skäl” (SVT 2023)

Här nämner Jarl andra serviceproducenter, i referens till vad symfoniorkestern i Norrköping bör eftersträva. Detta bryter mot idealet rörande serviceproducenter. Då pris endast får variera mellan serviceproducenterna (Rothstein 2010:264). Jarl menar att det offentliga ska ta efter privata företagare. Detta är problematiskt eftersom regler rörande serviceutbud inom det offentliga är demokratiskt beslutade. I den demokratiska sfären finns fler värden än ekonomisk tillväxt, och den offentliga sektorn har därmed ytterligare ett ansvar. Att ta efter det privata och frångå de demokratiska reglerna inom staten och offentlig sektor kan därför negativt påverka statens legitimitet och demokratin i samhället. Det bör också nämnas att det finns många olika typer av affärsmodeller, och att gå med vinst är inte alltid det enda målet, som Jarl får det att framstå som. Kravet *serviceproducenter: demokratiska regler* uppfylls därmed inte.

4.2.5 Grundläggande resurser och förmåga

Citat 3 ovan visar delvis att Jarl uppfyller kravet på grundläggande resurser och förmåga. Detta eftersom Jarl menar att kommunens inkomst ska fördelas jämnt mellan medborgare, vilket har en positiv inverkan på den sociala tilliten i kommunen (Rothstein 2010:298). Jarl yrkar på att detta ska ske utefter lagar och riktlinjer inom kommunen. Här uppfylls alltså Rothsteins krav på *grundläggande resurser och förmåga: jämlik tillgång till resurser*.

Citat 5 kan tolkas positivt utifrån den konstruerade normen, Jarl vill öka skatteintäkterna till kommunen utifrån Rothsteins ideal om grundläggande resurser och förmåga. För att människor ska kunna ha rätt till samma grundläggande resurser och lyckas nå samma förmåga krävs relativt höga skatter (Rothstein 2010:297). Därför uppfylls idealet *grundläggande resurser och förmåga: tillgång till resurser*.

4.2.6 Autonomiprincipen

När Holmberg frågar Jarl om människor är bortskämda om de anser att kulturen har en särställning gentemot alla andra kommunala verksamheter svarar Jarl:

“Ja jag tycker att i en lågkonjunktur så behöver alla bidra på något sätt och anser man att man har en särställning gentemot det som jag skulle kalla kärnverksamhet, ja men då tycker jag att då har man nog en bortskämd syn på vilken ställning man har i samhället och i vår kommun” (30 minuter 2023).

Här framgår att Jarl anser att kulturen inte är en del av kärnverksamheten inom kommunen. Därtill menar Jarl att kulturarbetare är bortskämda då de anser sig ha en ställning inom välfärdsuppdraget som de, enligt henne, inte har. Uttalandet bryter mot Rothsteins autonomiprincip då Jarl menar att kulturen inte är kärnverksamheten inom kommunen. Enligt Rothstein måste alla medborgare ha lika tillgång till resurser så de kan välja och fullfölja sitt livsprojekt (Rothstein 2010:52). Tillgångarna till kultur är bestämda genom en demokratisk process, kultur- och fritidsaktiviteter ingår som tillgångar inom Sveriges kommuner (Bäck - Erlingsson - Larsson 2017:206). Vidare menar Rothstein att kommuner bör erbjuda många resurser, då staten inte bör lägga någon värdering i vad människor väljer att göra med sina liv, men ändå se till så att alla har lika möjligheter till detta (Rothstein 2010:44). När Jarl menar att kultursektorn inte skulle vara en del av kärnverksamheten begränsar hon i längden människors rätt att själva välja livsprojekt. Vidare påverkas statens legitimitet negativt när denna inte är neutral (Rothstein 2010:62). Därmed uppfylls inte *autonomiprincipen: neutral stat & breda resurser*.

Senare får Jarl frågan om det kan bli för populärt med ABBA, och om symfoniorkestern inte bör spela smalare delar också, Jarl svarar såhär:

“Amen, det kan ju inte jag säga, det måste ju vara upp till bolaget som driver symfoniorkestern, det måste ju vara deras bedömning[...] Vad kulturen har för mål, det måste ju kulturen själva...

Jag som ägare ser jag att det vore fördelaktigt för Norrköpings kommun om självfinansieringsgraden kunde öka något”

Bolaget som driver symfoniorkestern är Scenkonst Öst och ägs av Region Östergötland, Norrköpings kommun och Linköpings kommun (Scenkonst Öst 2024). Här visas på ett helgande av Rothsteins ideal om *autonomiprincipen: neutral stat*. Eftersom Jarl, som politiker, inte lägger någon värdering i vad som ska ingå i kulturen (Rothstein 2010:65). Detta har hon självklart gjort i tidigare citat, vilket visats på, men här backar hon och följer principen om armlängdsavstånd. Även i detta citat menar hon att kulturen ska bli mer lukrativ, vilket står som motpol till den tidigare hållningen.

“[...]Kommer vi fram till att en symfoniorkester har ett sånt högt värde utifrån just det [kulturella] perspektivet [...]”

I citatet ovan visas att “vi”, vilket tolkas som kommunen, ska komma fram till huruvida en symfoniorkester har ett högt värde utifrån ett kulturellt perspektiv. Detta tolkas gå emot Rothsteins *autonomiprincip: neutral stat*, då kommunen inte förhåller sig neutral till vad som anses viktigt för människor och vad som har ett högt värde eller inte (Rothstein 2010:73). Principen om armlängds avstånd finns till för att politikerna inte ska begränsa konsten utifrån politiskt eller till och med auktoritärt motiverade ståndpunkter (Jacobsson 2014:33). Den bör från ett demokratiperspektiv inte ruckas på.

4.3 Resultat: Sammanställd Normuppfyllning

Sammantaget framgår att en majoritet av normen inte är uppfylld i varken debattartikeln eller TV-programmet. I delar av materialet helgas värden i normen, som framgår i tabellen nedan. I debattartikeln uppfylls färre ideal än i tv-programmet. Jarl motsätter sig direkt många av kraven, i båda delarna av materialet. Vissa krav omnämns inte över huvud taget. Varken i debattartikeln eller tv-programmet 30 minuter behandlas kravet för olika serviceproducenter. Det optimala hade varit att alla delar av normen behandlades, eftersom alla är nödvändiga vid en diskussion om kulturpolitik. Vissa kraven uppfylls i en del av uttalanden men inte i andra, vilket tyder på en kluvenhet inför vad den kulturpolitiska visionen faktiskt är. I analysen framgår det att ekonomiska värden ibland prioriteras över de värden som ingår i normen, exempelvis tillit, socialt kapital och jämlikhet. Framförallt analyserar Jarl kulturen utifrån ett tillväxtperspektiv, och tappar därmed flera av värdena som anses vara essentiella för samhället utifrån den valda teorin.

NORM	Debattartikel	30 minuter
• Tillgång till civilsamhälle	Ej uppfylld	Ej uppfylld
• finansiering	Ej uppfylld	Ej uppfylld
• tillit	Ej uppfylld	Ej uppfylld
• Deltagande i kulturella aktiviteter	Ej uppfylld	Delvis uppfylld
• socialt kapital	Ej uppfylld	Uppfylld
• jämlikt tillträde	Ej uppfylld (saknas)	Delvis uppfylld
• Deltagande i det offentliga livet	Ej uppfylld	Ej uppfylld
• fokus på socialt kapital	Ej uppfylld	Ej uppfylld
• åtkomst till det offentliga livet	Ej uppfylld (saknas)	Ej uppfylld
• Serviceproducenter	Delvis uppfylld	Ej uppfylld
• olika serviceproducenter	Ej uppfylld (saknas)	Ej uppfylld (saknas)
• demokratiska regler	Delvis uppfylld	Ej uppfylld
• Grundläggande resurser/förmåga	Delvis uppfylld	Uppfylld
• jämlik tillgång till resurser	Delvis uppfylld	Uppfylld
• Autonomiprincip	Ej uppfylld	Delvis uppfylld
• neutral stat	Delvis uppfylld	Delvis uppfylld
• breda resurser	Ej uppfylld	Ej uppfylld

5. Avslutande diskussion

I den avslutande diskussionen presenteras en diskussion rörande resultatet och tankar för framtida forskning. Avslutningsvis presenteras slutsatsen.

5.1 Diskussion

Utifrån analysen uppfyller debatten från kommunstyrelsen rörande Norrköpings kulturpolitik inte normen rörande ett inkluderande och rättvist välfärdssamhälle helt. Eftersom materialet är relativt begränsat och normen är relativt omfattande går det inte att dra slutsatsen att debatten rörande kulturpolitiken i Norrköping aldrig uppfyller värdena. Det finns dock aktivt motstånd till flera av värdena, något som inte bör förekomma för att uppfylla den konstruerade normen. I det utvalda materialet har kommunens ordförande dock fått uttala sig själv och har haft möjlighet till att bredda sina resonemang. Utifrån analysen är det tydligt att fokus ligger på kulturens möjliga ekonomiska värde. Detta är något som enligt normen är negativt för samhället och medborgarna. Vidare är ekonomi viktigt för ett fungerande samhälle, och bör tas hänsyn till av politiker. Om teorin som utgör normen hade varit mer fokuserad vid ekonomi, och hur samhället bör agera i en lågkonjunktur hade resultatet möjligen sett annorlunda ut. Det som undersökts utifrån min valda frågeställning är dock hur kulturpolitiken bör diskuteras utifrån värden som gäller oavsett ekonomiskt läge. Detta lever inte debatten upp till.

Vidare är det problematiskt att Jarl inte, när kulturen diskuteras, pratar om värden såsom socialt kapital och tillit. Jarl har även en ambition om att omdefiniera vad välfärden egentligen ska innehålla. Den svenska välfärdspolitikerna vilar på värden som inte är strikt ekonomiska, utan är generell och bör ämnar erbjuda ett gott liv åt medborgarna. Det är möjligt att argumentera för att en god ekonomi hos kommunen eller staten är nödvändig för att detta ska lyckas, men det är inte den enda måttstocken för ett välfungerande samhälle. När kommunen ämnar att förändra vad som bör ingå i välfärden hotas jämlikheten, medborgarens plats i samhället och kommunens neutralitet. Om andra kommuner tar efter Norrköpings kulturpolitik kan detta få stora konsekvenser. Dels kan det sociala kapitalet i samhället minska, vilket innebär konsekvenser för medborgaren och hennes liv, men även för samhället i stort. I längden kan en minskning av socialt kapital skada demokratin. Värden som dessa kan anses viktiga att värna om i ett samhälle där unga har minskat förtroende för sina

medmänniskor och demokratiska institutioner såsom domstolar (ICCS 2022). Engagemang och förtroende ser även annorlunda ut beroende på klassbakgrund (ICCS 2022). Ett demokratiskt och inkluderande samhälle byggs inte bara genom god statlig ekonomi, utan genom medborgerligt engagemang och möjligheter till ett fullgott och jämlikt liv för alla individer.

Debatten över hur Norrköpings kulturpolitik ska utformas ligger långt ifrån kulturutredningen 1972 där kommersialiseringens negativa inverknings skulle motverkas, men verkar även röra sig bort från utredningen 2009 där det står "Det finns ingen given motsättning mellan kommersiell bärkraft och konstnärlig kvalitet eller frihet." (Jacobsson 2014:111). I Norrköping verkar det snarare som att konstnärlig kvalitet och frihet helt hållet beror på kommersiell bärkraft, och om kulturen inte är tillräckligt kommersiell och lukrativ bör den, enligt Sophia Jarl, inte vara offentligt finansierad.

5.2 Framtida forskning

Denna studie bidrar med ett perspektiv på kulturpolitiken i stort. Genom att applicera den konstruerade normen på andra kommuners kulturpolitik är det möjligt att genomföra liknande studier, eventuellt med fokus på förändringar över tid, eller skillnader mellan olika kommuner. Det hade även varit givande att undersöka Norrköpings kulturpolitik i ett senare skede, för att se om förslagen framlagda av kommunstyrelsen blir verklighet och vad detta i så fall får för följder i kommunen. Fallet hade varit intressant att undersöka utifrån andra perspektiv, exempelvis genom ett perspektiv rörande New public management eller legitimitet, alternativt hur Jarl förhåller sig till principen om armlängds avstånd. Vidare hade det varit intressant att se om andra kommuner tar efter Norrköping, och om detta får några urskiljbara konsekvenser. Forskning rörande kulturpolitik är inte heller strikt statsvetenskapligt, utan andra samhällsvetenskapliga discipliner hade även kunnat utföra studier inom området.

5.3 Slutsats

Utifrån undersökningen besvaras frågeställningen med att Norrköpings kommunstyrelsens visioner inte uppfyller kraven för ett rättvist och inkluderande välfärdssamhälle rörande kulturpolitiken 2023. Debatten förhåller sig till idealet om ett rättvist och inkluderande välfärdssamhälle i varierande grad beroende på vilket material som undersöks. Sammantaget visas att flera delar av idealet tas aktivt avstånd ifrån, medan andra inte behandlas. Några av kraven uppfylls i vissa uttalanden men inte i andra, vilket tyder på en ambivalens i den kulturpolitiska visionen. Kravet för *jämlig tillgång till resurser* uppfylls helt av intervjun från 30 minuter och delvis i debattartikeln. Intervjun i 30 minuter uppfyller fler krav än debattartikeln, men ingen av dem lyfter kravet för *olika serviceproducenter*. Flera av kraven i normen tar Jarl aktivt avstånd ifrån. Resultatet har låg generaliserbarhet, och kan bara anses säga något om kommunstyrelsens debatt rörande Norrköpings kulturpolitik under 2023. Resultatet kan dock vara användbart att undersöka för framtida policys inom kulturpolitiken, eller andra närliggande politikområden. Det som tydligt framgår är att kulturpolitiken har en viktig roll att spela för ett fungerande samhälle, och att politiken bör värna värden som inte endast kan kopplas till tillväxt och effektivisering.

Referenser

Badersten, Björn, 2006. *Normativ metod: att studera det önskvärda*. Lund: Studentlitteratur

Burén, Linnea, 2023 “Forskaren om kulturbråket: Mycket sannolikt att andra tar efter Norrköping” *SVT*, Nyhetsartikel. 2023-08-31 [Elektronisk] [Forskaren om kulturbråket: Mycket sannolikt att andra tar efter Norrköping | SVT Nyheter](#)

Bäck, Henry, Gissur Ó. Erlingsson & Larsson, Torbjörn, 2015. *Den svenska politiken: struktur, processer och resultat*. Upplaga 4 Stockholm: Liber

Esaiasson, Peter – Giljam, Mikael – Oscarsson, Henrik – Towns, Ann – Wängnerud, Lena, 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik.

Esping-Andersen, Gøsta, 1990. *The three worlds of welfare capitalism*. Uppl 1. Cambridge: Polity

Holgersson, Ulrika, 2011. *Klas:s Feministiska och kulturanalytiska perspektiv*. 1 uppl. Lund: Studentlitteratur

ICCS, 2022. *Kunskaper, attityder och engagemang i medborgar-, demokrati- och samhällsfrågor hos årskurs 8-elever i ett internationellt perspektiv*. [Elektronisk] [ICCS 2002 Kunskaper, attityder och engagemang i medborgar-, demokrati- och samhällsfrågor hos årskurs 8-elever i ett internationellt perspektiv](#). (Hämtdatum: 2024-05-13).

Jacobsson, Bengt, 2014. *Kulturpolitik: styrning på avstånd*. Lund: Studentlitteratur

Jarl, Sophia, 2023. “Kultureliten är en del av det bortskämda Sverige” *Expressen*, Debattartikel. 2023-08-23. [Elektronisk] [Kultureliten är en del av det bortskämda Sverige](#)

Laurell, Agnes - Torén - Björling, Sanna, 2023. "Många kritiska när Norrköping omdanar kulturpolitiken" *Dagens Nyheter*, Nyhetsartikel. 2023-08-24. [Elektronisk] [Många kritiska när Norrköping omdanar kulturpolitiken - DN.se](#)

Lundqvist, Lennart - Broms, Rasmus, 2023. "Privatisering" i Dahlström, Carl (red.), *Politik som organisation*. 7 uppl. Lund: Studentlitteratur, 291-328

Muncey, Robyn, 2005 "Diminished Democracy: From Membership to Management in American Civic Life Theda Skocpol", *Journal of Social History*, vol. 38, nr. 4, s.1170-1172

Norrköpings kommun - Kultur och fritidsförvaltningen, 2023. *Kultur- och fritidsnämndens uppdragsplan 2024*. [Elektronisk] [Uppdragsplan](#) Hämtdatum: 2024-03-13

Putnam, Robert D., 2000. *Bowling alone: the collapse and revival of American community*. 1 uppl. New York: Simon & Schuster.

Rothstein, Bo, 2010. *Vad bör staten göra?: om välfärdsstatens moraliska och politiska logik*. 3. uppl. Stockholm: SNS förlag

Scenkonst Öst, 2024. *Om oss*. [Elektronisk] [Om oss - Scenkonst Öst](#). Hämtdatum: 2024-05-07

SKR - Sveriges kommuner och regioner, 2023. *Vanliga frågor och svar om kulturpolitik*. [Elektronisk] [Frågor och svar om kulturpolitik | SKR](#) . Hämtdatum: 2023-03-14

Stiskalo, Sandra, 2024 "Kulturministern: Kulturen ska betraktas som en svensk basindustri – som malmen och skogen" *Dagens Nyheter*, Nyhetsartikel. 2024-04-09 [Elektronisk] [Kulturministern: Kulturen ska betraktas som en svensk basindustri – som malmen och skogen](#)

30 minuter (2023). Sofia Jarl, kommunalråd i Norrköping [TV-program]. Sveriges Television, SVT Play. [Elektronisk] [30 minuter – Sofia Jarl, kommunalråd i Norrköping | SVT Play](#).

Bilaga 1: Citat 1, 2, 3, 4 & 5

Citat 1: “För om konserten på institutionen, gud bevars, skulle kosta några kronor mer eller anpassas för en större publik så går Sverige under.” (Jarl 2023)

Citat 2: "Som moderat kommunstyrelseordförande kommer jag alltid prioritera det kommunala kärnuppdraget [...] Min prioritering är skola, vård och omsorg och tillväxt för att säkra framtiden i Norrköping.” (Jarl 2023)

Citat 3: “Därför att det är så vi gör i kommunpolitiken, vi ställer grupper mot varandra . För mig var det viktigt grundfrågan, pudelns kärna här handlar ju om att vi har en kassabok med de skatteintäkter vi har och vi måste fördela de på ett bra sätt för att vi ska nå de lagar och de riktlinjer vi har satt upp för våra medborgare. Och i det här fallet så blev det kulturen mot välfärden och jag tycker att det är relevant att prata om det.”(SVT 2023)

Citat 4: “Nej men det är ju att berika människor givetvis och det är ju den här, det här berikande delen som vi kan dra nytta av när det kommer till att göra Norrköping mer attraktivt och öka tillväxten i Norrköping” (SVT 2023)

Citat 5. “SJ: Nej men jag tittar på specifika mål som vi har för kommunen och vårt specifika mål i det här fallet det är ju att göra Norrköping mer attraktivt och där ser vi att kulturen har en stor roll

AH: För att öka tillväxten och...

SJ: Ja för att öka tillväxten och för att öka våra skatteintäkter” (SVT 2023)